

Jiří Myška ...

... sekernická výroba

Jiří Myška

Je narodený 31. prosince 1939 ve Studnicích u Hliniška. Dědeček i otec byli koláři a tak se rozumí, že i Jiří se vyučil tomuto řemeslu a začal pracovat v rodinné dílně. Bohužel v témže roce 1957 byla živnost zrušena a otec i syn museli nastoupit do jiných zaměstnání. Nejprve do blízké textilní továrny a později do n. p. Silnice. Jiří se skupinou dělníků pracoval hlavně na výrobě bednění mostů,

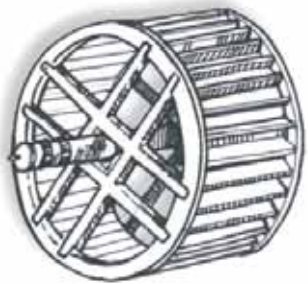

a tak mohl alespoň částečně uplatnit své zkušenosti práce se dřevem. Náhoda tomu chtěla, že se zde seznámil s Ludškem Štěpánem, který ho získal pro obnovu památek lidového stavitelství, zejména pak vodních děl. Pod vedením posledního žijícího sekerníka, Jana Vondráčka (1898-1976), si začal osvojovat nové řemeslné dovednosti a postupy. Společně postavili vodní kola pro technickou památku Králova Pila, v níž rekonstruovali i celé vnitřní zařízení. Následovaly objekty ve skanzenu na Veselém Kopci a další zakázky doma i v zahraničí. V současné době pracuje jako živ-

Rozsáhlé území Českomoravské vysočiny patřilo ještě na počátku 20. století k oblastem odlehlym a technickou civilizací málo dotčeným. Početné obyvatelstvo bylo odkázáno na lokální možnosti zaměstnání, kterou představovalo jednak zemědělství, jednak celá řada oborů podomácké výroby. Rozvinuté zde bylo především zpracování místního dřeva, které sloužilo jako materiál pro podomáckou výrobu soustružených hraček, dýmek, opálek, loubkových košů a šindelů. Mnohem dříve však bylo využíváno jako stavební a konstrukční materiál, z něhož se stavěly obytné domy, hospodářská stavení a také technické stavby a jejich zařízení. Dřevěná mlýnská kola dokázala zužitkovat sílu vody, které zde byl vždy dostatek a dlouho patřila k nejdostupnějším a nejlacinějším zdrojům energie. Ještě v první polovině 20. století tak poháněla několik obilních mlýnů, pila také jednu ojedinělou vařinu povidel. Kromě toho však

byla v minulosti využívána k pohonu olejny, hamrů ke zpracování železa, valchy na úpravu sukna, stoupy na drcení třísla, kostí, sklářských a papírnických surovin. Tyto mechanismy se stavěly z různých druhů dřeva a doplňovaly je nejnútnější kovové součástky vyrobené, podle požadavku sekerníka, místním ková-

řem. Stavbu vodního a palečního kola musel podle přísné mlynářské regule umět zhotovit každý mlynářský mistr, což také dokládal při složení mistrovské zkoušky. Při konkrétních opravách mu však pomáhali putující mlynářští tovaryši - krajánci, z nichž se někteří časem stali specializovanými sekerníky.

nostník s oprávněním pro sekernické a truhlářské práce.

Práce Jiřího Myšky vychází z tradičních výrobních postupů sekernického řemesla, tak jak mu je zprostředkoval jeho mistr Jan Vondráček. Oporou mu je znalost několika příbuzných dřevozpracujících řemesel, které si v průběhu života osvojil a jejichž zvládnutí je při výrobě vodního díla nezbytné. Samotné kolářství mu pomohlo při konstrukci vodního a palečního kola, pastorků a řemenic, kde je třeba dbát na vyváženost proporcí, přesnost a jednotlivé detaily. Zhotovení mlynářské hranice naopak vyžaduje znalost práce tesaře a výroba moučnice, moučné truhly a násypného koše zase práci stolaře. Výroba lubů kolem mlýnských kamenů má zase nejbližší k bednářské práci. S ohledem na tyto skutečnosti je v jeho práci více než kde jinde patrná snaha o kvalitní provedení, smysl pro technický detail a původnost řešení, což se projevuje při konstrukci vodních kol, palečních kol, převodů, hřídelí a čepů, jejichž spoje jsou řešeny dřevěnými hřebíky a železo je využíváno pouze v omezené míře.

V průběhu své dlouholeté praxe při obnově vodních děl si Jiří Myška vytvořil skupinu spolupracovníků a pokračovatelů, mezi nimiž je třeba zmínit truhláře Pavla Tomáška a syna Jiřího Myšku. Společně s ním se mu podařilo v průběhu posledních třiceti let realizovat stavební projekty Ludka Štěpána na vodní mechanismy pro hamr s mlýnicí, olejnu a horizontální pilu ve Svobodných Hamrech, mlýn se třemi vodními koly v lucemburském Asselbornu a také obnovu unikátního vodního mandlu a rekonstrukce vodního mlýna, včetně tří vodních kol, v Ratibořicích - Babiččině údolí.

Jiří Myška
Studnice 132
359 01 Hlinsko
tel. 469 312 818